

Ár 2015, föstudaginn 27. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 101/2014:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 17. október 2014, með kvörtun sóknaraðila. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 17. febrúar 2015, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 18. nóvember 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 20. nóvember 2015, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Engar athugasemdir bárust.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 27. febrúar 2014.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili tókst á árunum 2006 – 2008 á hendur sjálfskuldarábyrgð á þremur skuldabréfum. Um er að ræða eftirtalin skuldabréf:

Skuldabréf nr. 1, útgefið 19. febrúar 2007 upphaflega að fjárhæð kr. 1.620.000.

Skuldabréf nr. 2, útgefið 26. janúar 2006, upphaflega að fjárhæð kr. 1.260.000.

Skuldabréf nr. 3 útgefið 4. júní 2008, upphaflega að fjárhæð kr. 2.450.000.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að sjálfskuldarábyrgðir sínar á umræddum skuldabréfum verði ógiltar og byggir kröfur sínar á því að við útgáfu þeirra hafi varnaraðili og forveri varnaraðila, ekki staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001.

Sóknaraðili byggir kröfu sína um ógildingu ábyrgðar á skuldabréfi nr. 1 á því að niðurstaða mats á greiðslugetu greiðanda hafi verið röng. Undir liðnum „Kvörtun“

á kvörtunareyðublaði sóknaraðila segir eftirfarandi: „Útborguð mánaðarlaun skuldara voru 116.226 kr., áætlaður framfærslukostnaður 66.810 kr. Áætluð greiðslugeta án tillit til skulda 49.416 kr. Áætluð greiðslubyrði lána 12.100 kr., greiðslubyrði nýja lánsins 32.909 kr.“ Við framkvæmd matsins telur sóknaraðili að varnaraðili hafi hvorki gert ráð fyrir kostnaði við rekstur bifreiðar né húsnæðiskostnaði í forsendum matsins. Því telur sóknaraðili að greiðslugeta skuldara hefði átt að vera neikvæð ef raunhæft greiðslumat hefði verið gert með kostnaði vegna reksturs bifreiðar eða húsnæðiskostnaði. Því hafi varnaraðili gerst brotlegur við ákvæði samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 og rétti sóknaraðila sem er varinn í 36. gr. laga nr. 7/1936.

Sóknaraðili byggir kröfu sína um ógildingu ábyrgðar hans á skuldabréfi nr. 0146-74-2238 á því að niðurstaða mats á greiðslugetu greiðanda hafi verið röng. Undir liðnum „Kvörtun“ á kvörtunareyðublaði sóknaraðila segir eftirfarandi: „Fyrir lánveitingu voru tekjur skuldara 170.000 kr., eftir lánveitingu 177.000 kr. Fyrir lánveitingu er greiðslubyrði lána samkvæmt greiðslumati 56.700 kr., en eftir lánveitingu 60.000 kr., hækkun um 3.300 kr. Mánaðarleg greiðslubyrði nýja lánsins var 23.504 kr. Samkvæmt framangreindu er hækkun mánaðarlegrar greiðslubyrði 20.204 kr. en ekki 3.300.“ Rökstuðningur sóknaraðila fyrir umræddri kröfu er eftirfarandi: „Við framkvæmd greiðslumats aðalskuldara hefur Landsbankinn hf. einhverra hluta vegna hækkað laun aðalskuldara og metið greiðslubyrði nýja lánsins alltof lágt til að geta sýnt fram á greiðslugetu skuldara, þegar hún í raun átti að vera neikvæð. Tekið skal einnig fram að aðalskuldari staðfestir hvergi sannleiksgildi niðurstöðu greiðslumats, sem ég man ekki eftir að mér hafi verið kynnt ásamt upplýsingabæklingi bankans.“ Með þessu telur því sóknaraðili að Sparisjóðurinn í Keflavík hafi gerst brotlegur við ákvæði samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 og einnig brotið á rétti sóknaraðila sem varinn er í 36. gr. laga nr. 7/1936.

Sóknaraðili byggir kröfu sína um ógildingu ábyrgðar hans á skuldabréfi nr. 2 á því að niðurstaða mats á greiðslugetu greiðanda hafi verið röng. Undir liðnum „Kvörtun“ á kvörtunareyðublaði sóknaraðila segir eftirfarandi: „Hreinar tekjur skuldara eru þær sömu fyrir og eftir lántöku 408.081 kr. á mánuði. Samkvæmt greiðsluerfiðleikamati var mánaðarleg greiðslubyrði lána fyrir lánveitingu 86.290 kr. en eftir lánveitingu 79.097 kr., lækkaði um 7.193 kr. Mánaðarleg greiðslubyrði af láni sem umsækjandi var að greiða af nr. 426685 var 56.375 kr. Mánaðarleg greiðslubyrði af nýja láninu var 38.908 kr. eða samtals 95.283 kr., sem er 16.186 kr. hærra en fram kemur í greiðslumati.“ Rökstuðningur sóknaraðila fyrir umræddri kröfu er eftirfarandi: „Í greiðslumati aðalskuldara kemur fram að heildarskuldir hafi verið fyrir lánveitingu um 4.824.500 kr. og að mánaðarleg greiðslubyrði þeirra sé 86.920 kr. Við það átti að bæta 38.908 kr. sem er greiðslubyrði nýja lánsins. Þar af leiðandi átti greiðslubyrði lána aðalskuldara að vera samtals 125.198 kr. en ekki 79.097 kr. eins og fram kemur í greiðslumati. Tekið skal fram að hvergi í gögnum málsins sem ég fékk frá Landsbankanum hf. kemur fram að um að lánveiting hafi verið notuð til greiðslu eldri skulda. Samkvæmt framangreindu átti greiðslugeta aðalskuldara að vera neikvæð um 20.348 kr. en ekki jákvæð um 25.753 kr. eins og fram kemur í greiðslumati bankans.“ Samkvæmt þessu telur sóknaraðili að forveri F hafi þar með gerst brotlegur við ákvæði samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 og rétti sóknaraðila sem varinn er í 36. gr. laga nr. 7/1936.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili hefur áður hafnað kröfum sóknaraðila, meðal annars á fundi með sóknaraðila og eiginkonu sóknaraðila, þann 7. maí 2014 í útibúi varnaraðila í Hafnarfirði.

Varðandi skuldabréf nr. 1 byggir varnaraðili á því að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga hafi hvorki lagagildi né feli í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafa þær afleiðingar að ógilda beri ábyrgðaryfirlýsingu, hafi samkomulaginu ekki verið fylgt til hlítar.

Það er afstaða varnaraðila að meta þurfi allar aðstæður við lánveitingu, samning aðila og önnur atriði sem varpað geta ljósi á hvort ógilda beri ábyrgðaryfirlýsingu og þá í samræmi við 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Varnaraðili vísar til dóms Hæstaréttar frá 21. október 2010 í máli nr. 116/2010. Þar kemur fram að „þótt fyrir liggi að sérstakt mat á greiðslugetu skuldara lánsins hafi ekki farið fram, eins og reglur samkomulagsins [kveðið] á um, [hafi] það ekki í för með sér ógildi ábyrgðaryfirlýsingar áfrýjanda.“ Varnaraðili telur að niðurstaða dómsins styrki afstöðuna um að skoða þurfi atvik máls og aðstöðu málsaðila í hverju máli fyrir sig, sérstaklega í ljósi áðurnefndrar 36. gr. laga nr. 7/1936. Þá vísar varnaraðili jafnframt til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki frá 29. apríl 2011 í máli nr. 10/2011. Í úrskurðinum kemur fram að þegar metið sé hvort að skortur á sönnun þess að sóknaraðili hafi kynnt sér efni upplýsingabæklinga um ábyrgðir eigi að leiða til þess að ábyrgð sóknaraðila verði vikið til hliðar á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 þurfi að meta hvort talið verði ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju að bera samningsskilmálana fyrir sig. Í 2. mgr. 36. gr. laga nr. 7/1936 segir að við mat samkvæmt 1. mgr. skuli líta til efnis samnings, stöðu samningsaðila, atvika við samningsgerðina og atvika sem síðar komu til.

Varnaraðili byggir á því að greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna lántöku skuldara og að greiðslumatið hafi verið jákvætt og þannig gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Í málinu liggi fyrir að sóknaraðili ritaði undir skjal merkt: „Niðurstöður greiðslumats“ og samkvæmt því hafi hann ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „Greiðandi og ábyrgðarmenn hafa fengið afhent, kynnt sér og skilið þetta mat á greiðslugetu greiðanda og samþykkt það sem fullnægjandi fyrir sig. Þeir hafa einnig kynnt sér efni upplýsingabæklinga Landsbankans um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila“. Samkvæmt skjalinu hafi sóknaraðili einnig ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „Framangreindar upplýsingar um skuldir og fjárhagsstöðu greiðanda eru að hluta til frá honum sjálfum komnar. Að því leyti eru forsendur mats á greiðslugetu hans og niðurstöður/ályktanir dregnar af þeim upplýsingum á hans ábyrgð. Þær eru því án ábyrgðar fyrir Landsbanka Íslands hf.“

Samkvæmt fyrrnefndu skuldabréfi hafi sóknaraðili jafnframt ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „Með undirritun sinni á skuldabréf þetta staðfesta sjálfskuldarábyrgðaraðilar að þeir hafa kynnt sér efni upplýsingabæklinga Landsbanka Íslands hf. um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila, en Landsbankinn er aðili að samkomulagi fjármálafyrirtækja, stjórnvalda og Neytendasamtakanna um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.“ Enn fremur hafi sóknaraðili staðfest með undirritun sinni á skjal merkt: „Lánsumsókn einstaklings“ að hann hefði kynnt sér „efni bæklinga um persónuábyrgðir og veðtryggingu þriðja

aðila, auk samkomulags um sama efni sem fjármálastofnanir eiga aðild að“. Samkvæmt þessu hafi sóknaraðili kynnt sér efni samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og upplýsingabækling um sjálfskuldarábyrgðir áður en hann undirritaði umrætt skuldabréf, sbr. 4. gr. samkomulagsins.

Varnaraðili vísar til þess að farið hafi verið í öllum atriðum að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 við framangreinda lánveitingu.

Hvað varðar athugasemd sóknaraðila sem lýtur að forsendum umrædds greiðslumats bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi ekki lagt fram nein gögn um fjárhagsaðstæður skuldans sem bendi til þess að greiðslumatið hafi verið rangt unnið eða rangt reiknað eða gert sennilegt að hann hefði ekki átt að standast greiðslumat samkvæmt þeim viðmiðunum sem lagðar eru til grundvallar í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Þá telur varnaraðili að sóknaraðili hafi hvorki sýnt fram á að skuldari hafi haft kostnað af rekstri bifreiðar eða húsnæðis, né sýnt fram á að varnaraðila hafi mátt vera það ljóst. Því telur varnaraðili að sóknaraðili verði að bera hallann af því að ekkert liggi fyrir um þetta. Varnaraðili telur rétt að ítreka að um suma kostnaðarliði í greiðslumati verði lánveitandi almennt að styðjast við upplýsingar lántakans sjálfs en á skjalinu „*Niðurstöður greiðslumats*“ er að hans mati skýrlega tekið fram að greiðslumatið sé að hluta til byggt á upplýsingum sem greiðandi hafi gefið á sína ábyrgð. Þannig hafi háttað til um liðina „*rekstrarkostnaður bifreiða*“ og „*rekstrarkostnaður fasteigna*“. Varnaraðili vísar til dóms Hæstaréttar frá 7. mars 2013 í máli nr. 575/2012. Í dómnum var talið að ætluð röng forsenda í greiðslumati þess efnis að ekki hefði verið tekið tillit til húsnæðiskostnaðar lántaka hefði ekki verið þess eðlis að forvera L hf., yrði um hana kennt.

Varnaraðili bendir einnig á að á þeim tíma sem skuldabréfið var gefið út, hafi skuldari verið skráður til heimilis að X, en samkvæmt meðfylgjandi yfirliti úr Fasteignaskrá var móðir skuldara, eigandi fasteignarinnar á þeim tíma. Hafi það rennt stóðum undir að skuldari hafi ekki haft kostnað af rekstri húsnæðis. Jafnframt bendir varnaraðili á að framfærslukostnaður hafi verið áætlaður kr. 66.810 á mánuði í greiðslumati en framfærsluviðmið Ráðgjafarstofu um fjármál heimilanna, sem notað var við vinnslu greiðslumata, fyrir einstakling í ágúst 2006 hafi verið kr. 41.800. Þá hafi viðmið Ráðgjafarstofu um fjármál heimilanna um rekstrarkostnað bifreiðar í ágúst 2006 verið kr. 24.500. Því telur varnaraðili ljóst að áætlaður framfærslukostnaður hefði dekkið rekstrarkostnað bifreiðar ef skuldari hefði haft kostnað af rekstri bifreiðar.

Varnaraðili kveður að á þeim tíma sem umrætt greiðslumat var framkvæmt hafi engar reglur verið í gildi sem kváðu á um að ekki mætti framkvæma mat á greiðslugetu skuldara með þessum hætti, þ.e. án þess að gera ráð fyrir kostnaði af rekstri húsnæðis eða bifreiðar. Varnaraðila hafi einungis borið að fullnægja þeim skyldum sem á honum hvíldu samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 en í 2. mgr. 3. gr. samkomulagsins hafi verið kveðið á um hvernig meta skyldi greiðslugetu greiðanda. Þar hafi meðal annars komið fram að við greiðslumat ætti að taka tillit til neyslu og annarra fastra útgjalda áður en ráðstöfunarfé til greiðslu skuldbindinga væri reiknað út. Við áætlun á útgjöldum til neyslu ætti að lágmarki að nota viðmiðun Ráðgjafarstofu um fjármál heimilanna eða Íbúðalánasjóðs. Greiðslumat á greiðslugetu skuldara hafi miðast við framangreind fyrirmæli. Þannig hafi áætlaður framfærslukostnaður hans verið miðaður við neysluviðmiðun Ráðgjafarstofu um fjármál heimilanna líkt og um einstakling hafi verið að ræða.

Varnaraðili bendir enn fremur á að yfirlýsing sóknaraðila á skjalinu „Niðurstöður greiðslumats“ hafi verið afdráttarlaus þar sem sóknaraðili hafi talið greiðslumatið fullnægjandi fyrir sig. Þá hafi sóknaraðili kosið um leið og hann undirritaði skjalið „Lánsúmsókn einstaklings“ og umrætt skuldabréf, að kvitta sérstaklega við þann valkost að hann hafi óskað eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda. Framangreindu til stuðnings vísar varnaraðili til úrskurðar úrskurðarnefndar frá 28. febrúar 2014 í máli nr. 101/2013.

Framangreindu til viðbótar telur varnaraðili kröfu sóknaraðila um ógildingu framangreindrar ábyrgðaryfirlýsingar fallna niður vegna tómlætis af hans hálfu. Sóknaraðili hafi ritað undir umrætt skuldabréf sem sjálfskuldarábyrgðaraðili 19. febrúar 2007 og hafi fyrst verið gerðar athugasemdir við ábyrgðaryfirlýsinguna í febrúar 2014 eða sjö árum eftir að sóknaraðili gekk í umrædda ábyrgð. Sóknaraðili hafi mótttekið bréf frá varnaraðila, dags. 1. janúar 2011, 1. janúar 2015, 5. janúar 2013 og 31. desember 2013, með yfirliti yfir ábyrgðir sínar á skuldum annarra þar sem umrædd ábyrgðarskuldbinding hafi verið tiltekin. Engar athugasemdir hafi verið gerðar af hálfu sóknaraðila í kjölfarið um gildi ábyrgðarinnar. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til dóms Hæstaréttar frá 7. mars 2013 í máli nr. 575/2012. Í dómi héraðsdóms, sem staðfestur var í Hæstarétti, hafi sérstaklega verið tekið fram að ábyrgðaraðili hefði sýnt af sér tómlæti með því að hafa ekki haft uppi athugasemdir fyrir en sex árum eftir að hann gekkst í ábyrgðina.

Varnaraðili telur sönnunarbyrði um að skuldbinding sóknaraðila sé fallin úr gildi eða ógild hvíla á sóknaraðila. Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að það hafi verið ósanngjarnt af hálfu varnaraðila að bera fyrir sig ábyrgð hans samkvæmt skuldabréfinu, hvað þá að önnur skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsveð, umboð og ógilda löggæringa séu uppfyllt. Þegar sóknaraðili undirritaði umrætt skuldabréf sem sjálfskuldarábyrgðaraðili, hafi falist í því loforð sem skuldbindi sóknaraðila að lögum til að tryggja efndir samkvæmt skuldabréfinu. Að því virtu og þegar það er metið heildstætt verði ekki talið að sóknaraðili hafi sýnt fram á að fyrir hendi séu forsendur til að víkja til hliðar ábyrgðarskuldbindingu hans á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili sjálfskuldarábyrgð þá sem sóknaraðili gekkst í til tryggingar áður nefndu skuldarbréfi nr. 1 gilda og beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Hvað varðar skuldabréf nr. 2, þá liggur fyrir að greiðslumat hafiverið framkvæmt vegna lántöku skuldara og verið jákvætt. Varnaraðili byggir á því að það hafi gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Einnig liggur fyrir að sóknaraðili hafi ritað undir skjal merkt: „Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga“ en samkvæmt því hafi hann ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „Sjálfskuldarábyrgðarmaður/menn staðfesta með undirritun sinni að hann/þeir hafi fengið og kynnt sér bækling sparisjóðanna um sjálfskuldarábyrgðir.“ Samkvæmt þessu hafi sóknaraðili kynnt sér efni samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og upplýsingabækling um sjálfskuldarábyrgðir áður en hann undirritaði umrætt skuldabréf sem ábyrgðarmaður, sbr. 4. gr. samkomulagsins. Þá hafi sóknaraðili jafnframt ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu samkvæmt skjalinu: „Sparisjóðurinn tekur fram að greiðslumat tekur einvörðungu til könnunar á fjármálum greiðanda hjá Sparisjóðnum og uppflettingar í opinberri vanskilaskrá. Aðrar upplýsingar um fjárhagslega stöðu greiðanda hefur Sparisjóðurinn ekki undir höndum. Jákvæð niðurstaða greiðslumats felur ekki í sér tryggingu fyrir því að

skuldari efni skyldur sínar.“ Samkvæmt skjalinu hafi greiðandi lánsins enn fremur heimilað með undirskrift sinni að ábyrgðarmönnum yrðu veittar upplýsingar um niðurstöðu könnunar á greiðslugetu og að ábyrgðarmenn hafi kynnt sér þau gögn sem greiðslumatið byggði á.

Með vísan til þess sem að framan er rakið telur varnaraðili að forveri F hafi í öllum atriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 við framangreinda lánveitingu.

Hvað varðar athugasemd sóknaraðila sem lýtur að forsendum greiðslumats bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi ekki lagt fram nein gögn um fjárhagsaðstæður skuldarans sem hafa bent til þess að greiðslumatið hafi verið rangt unnið eða rangt reiknað eða gert sennilegt að hann hefði ekki átt að standast greiðslumat samkvæmt þeim viðmiðunum sem lagðar hafi verið til grundvallar í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Varnaraðili telur rétt að ítreka að um suma kostnaðarliði í greiðslumati verði lánveitandi almennt að styðjast við upplýsingar lántakans sjálfs og hafi greiðslumat því óhjákvæmilega verið að hluta til byggt á upplýsingum sem lántaki hafi gefið á sína ábyrgð. Þannig hafi háttað hér til um liðinn „hreinar tekjur“ en upplýsingar um tekjur skuldara lánsins hafi stafað frá henni sjálfri. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til áðurnefnds dóms Hæstaréttar frá 7. mars 2013 í máli nr. 575/2012. Í málinu var talið að ætluð röng forsenda í greiðslumati þess efnis að ekki hefði verið tekið tillit til húsnæðiskostnaðar lántaka hefði ekki verið þess eðlis að forvera F yrði um hana kennt.

Hvað varðar liðinn „*greiðslubyrði lána*“ bendir varnaraðili á að eins og meðfylgjandi skjöl beri með sér hafi andvirði skuldabréfs nr. 2 verið varið til uppgreiðslu á skuld við lögmenn að fjárhæð kr. 754.655, meðlagsskuld að fjárhæð kr. 60.000 og skuldabréfi, útgefnu 5. september 2005 upphaflega að fjárhæð kr. 500.000, en þann 26. janúar 2006 hafi uppgreiðsluverðmæti þess numið kr. 451.232. Ljóst sé að skuldabréf hafi legið til grundvallar greiðslubyrði lána fyrir lánveitingu samkvæmt greiðslumatinu en ekki hafi legið fyrir upplýsingar um greiðslubyrði þess. Þá má ráða af skjali merkt: „*Fjárhagsstaða einstaklinga Lánayfirlit*“ að til grundvallar greiðslumati hafi legið annað skuldabréf í eigu forvera F, en um skuldabréf hafi verið að ræða sem var útgefið 24. mars 2004, upphaflega að fjárhæð kr. 1.710.000. Ekki hafa legið fyrir upplýsingar um greiðslubyrði þess skuldabréfs fyrir og eftir umrædda lántöku. Varnaraðili telur rétt að áréttu að ekki hafi verið talið að sú skylda hafi hvílt á forvera F að geyma gögn að baki greiðslumatinu svo þau mættu vera aðgengileg síðar, sbr. dóm Hæstaréttar frá 17. apríl 2012 í máli nr. 141/2012, en með framangreindu telur varnaraðili sig á hinn bóginn hafa gert grein fyrir því á hvaða gögnum greiðslumatið hafi verið reist og þannig rennt stóðum undir réttmæti þess.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili sóknaraðila ekki hafa sýnt fram á að greiðslumatið hafi verið efnislega rangt. Þá telur varnaraðili að engin gögn hafi fylgt kvörtuninni til stuðnings framangreindum fullyrðingum. Varnaraðili mótmælir því öllum fullyrðingum sóknaraðila og vísar til niðurstöðu fyrrgreinds dóms Hæstaréttar frá 17. apríl 2012 í máli nr. 141/2012. Í niðurstöðu dómsins segir m.a.: „*Í framangreindu samkomulagi um notkun ábyrgða og skuldbindinga er ekki kveðið á um skyldu lánveitanda til að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats. Á hinn bóginn var varnaraðila með fyrrgreindu skjali um niðurstöðu greiðslumats bent á þann möguleika að kynna sér niðurstöðu þess að fengnu samþykki aðalskuldara. Í málinu liggur fyrir að sóknaraðili hafði látið fara fram mat á greiðslugetu aðalskuldara, að virtum tilgreindum gögnum, áður en hinn fyrrnefndi tók ákvörðun um lánveitinguna til aðalskuldarans [S]. Var*

varnaraðila með skjalinu kynnt „jákvæð niðurstaða“ greiðslumats, jafnframt því sem tilgreint var að slík niðurstaða fæli ekki í sér tryggingu fyrir því að aðalskuldari gæti efnt skyldur sínar. Verður ekki fallist á með varnaraðila að á sóknaraðila hafi hvílt sú skylda að geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg varnaraðila rúmum fimm árum síðar. Þá ber skjalið með sér að varnaraðila var einnig afhentur bæklingur um þýðingu þess að gangast undir sjálfskuldarábyrgð og undirritaði hann yfirlýsingu þess efnis að hafa „fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.“ Samkvæmt þessu fullnægði sóknaraðili skyldum sínum samkvæmt samkomulaginu frá 1. nóvember 2001 og verður hvorki fallist á með varnaraðila að ógilda beri umþrætt fjárnám á grundvelli 33. gr. eða 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggjörninga né samkvæmt óskráðum reglum kröfuréttar um forsendubrest. Verður því hafnað kröfu varnaraðila um ógildinguna umræddrar aðfaragerðar.“

Í kvörtuninni hafi einnig verið gerðar athugasemdir við það að skuldari hafi hvergi staðfest sannleiksgildi niðurstöðu greiðslumats og að sóknaraðili hafi hvorki munað eftir að sér hafi verið kynnt niðurstaða greiðslumatsins né upplýsingabækling bankans. Í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 er ekki kveðið á um að skuldari þurfi að samþykkja greiðslumat eða staðfesta sannleiksgildi þess. Á hinn bóginn segir í 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins að tryggt skuli að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Líkt og í úrskurði úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki staðfesti frá 22. júní 2012 í máli nr. 53/2012 lýtur tilvísun þessa ákvæðis til samþykkis greiðanda að því að greiðandi þurfi að samþykkja að ábyrgðarmaðurinn fái aðgang að fjárhagsupplýsingum um hann, en ekki að greiðandinn þurfi að samþykkja greiðslumatið. Þar sem greiðandi lánsins hafi heimilað með undirskrift sinni á skjalið „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga*“ að ábyrgðarmönnum yrðu veittar upplýsingar um niðurstöðu könnunar á greiðslugetu og að ábyrgðarmenn hafi getað kynnt sér þau gögn sem greiðslumatið byggði á, mótmælir varnaraðili því að sóknaraðila hafi ekki verið kynnt greiðslumatið með fullnægjandi hætti. Ákvæði 3. mgr. 4. gr., um neikvætt greiðslumat, er eina ákvæði samkomulagsins sem kveður á um það að ábyrgðarmaður verði að staðfesta með undirritun sinni að hann hafi kynnt sér niðurstöðu greiðslumats. Í öðrum tilvikum skal tryggt að ábyrgðarmaður hafi getað kynnt sér niðurstöðu greiðslumatsins, sem og hafi verið gert í þessu máli. Þá liggur fyrir að með undirritun sóknaraðila á skjalið „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga*“ hafi hann staðfest að hafa kynnt sér efni upplýsingabæklinga sparisjóðanna um sjálfskuldarábyrgðir en þar með hafi honum átt að vera kunnugt um að greiðslumat hafi verið gert. Sóknaraðili vísar til dóms Hæstaréttar frá 7. mars 2013 í máli nr. 575/2012. Í málinu var uppi ágreiningur milli A og L hf. vegna veðsetningar sem A hafði veitt í fasteign sinni með undirritun á skuldabréf sem útgefið hafði verið af hálfu þáverandi tengdasonar A til forvera L hf. Hæstiréttur taldi að með undirritun A á veðskuldabréfið hefði hann staðfest að hafa kynnt sér upplýsingabækling lánveitandans, en þar með hefði honum átt að vera kunnugt um að greiðslumat hefði verið gert. Með þeim hætti hefði matið verið kynnt A og það hefði verið undir honum sjálfum komið hvort hann óskaði eftir að sjá það áður en hann veitti samþykki við veðsetningu fasteignar sinnar.

Hvað sem framangreindu líður telur varnaraðili ótrúverðuga þá fullyrðingu sóknaraðila að hann hafi ekki verið upplýstur um niðurstöðu greiðslumatsins. Hafi niðurstaða greiðslumats verið ákvörðunarástæða fyrir því að sóknaraðili samþykkti að

gangast í ábyrgðina telur varnaraðili að honum hafi borið að kynna sér niðurstöðu matsins. Varnaraðili telur að það verði að teljast fremur ólíklegt að sóknaraðili hefði vikist undan því að gangast í umrædda ábyrgð hefði hann fengið nánari upplýsingar um niðurstöðu greiðslumats áður en umrædd skuldabréf hafi verið undirrituð. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og hafi það þannig gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Í því sambandi telur varnaraðili einnig rétt að áréttu að sóknaraðili hafi óskað sérstaklega eftir því með undirritun sinni á skjalið „*Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga*“ að greiðslugeta greiðanda yrði ekki metin. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki frá 7. september 2012 í máli nr. 55/2012 sem varðar kvörtun eiginkonu sóknaraðila vegna ábyrgðar hennar á sama skuldabréfi og hér er til umfjöllunar. Í niðurstöðu úrskurðarins segir: „*Þegar atvik málsins eru metin heildstætt, þ.á.m. ósk sóknaraðila sjálfs um að greiðslugeta skuldarans yrði ekki metin, verður það ekki talið ósanngjarnt af varnaraðila að byggja á ábyrgðaryfirlýsingunni, þótt hann hafi ekki tryggt sér sönnun um að hann hafi í raun og veru kynnt fyrir sóknaraðila þá niðurstöðu sína að skuldarinn væri líkleg til að geta greitt af viðkomandi láni. Fæst ekki séð að orsakatengsl séu á milli háttsemi bankans þegar honum láðist að tilkynna um jákvæða niðurstöðu og ábyrgðarinnar sem sóknaraðili gekkst í.*“

Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á það með málatilbúnaði sínum að það sé ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju að sóknaraðili sé bundinn við samþykki sitt fyrir veðsetningunni. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og hafi sóknaraðili vitað eða mátt vita að það hafi verið framkvæmt. Þá hafði sóknaraðili aðgang að því og hefði því getað kynnt sér efni þess. Varnaraðili telur því að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að skilyrði 36. gr. nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga séu uppfyllt til að unnt sé að fallast á kröfu hans.

Framangreindu til viðbótar telur varnaraðili kröfu sóknaraðila um ógildingu framangreindrar ábyrgðaryfirlýsingar fallna niður vegna tómlætis af hans hálfu. Sóknaraðili hafi ritað undir umrætt skuldabréf sem sjálfskuldarábyrgðaraðili 26. janúar 2006 og hafi fyrst verið gerðar athugasemdir við ábyrgðaryfirlýsinguna í febrúar 2014, eða átta árum eftir að sóknaraðili gekkst í umrædda ábyrgð. Sóknaraðili hafi móttakið bréf frá varnaraðila, dags. 1. janúar 2012, 5. janúar 2013 og 31. desember 2013, með yfirliti yfir ábyrgðir sínar á skuldum annarra þar sem umrædd ábyrgðarskuldbinding hafi verið tiltekin. Engar athugasemdir hafi verið gerðar af hálfu sóknaraðila í kjölfarið um gildi ábyrgðarinnar. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til dóms Hæstaréttar frá 7. mars 2013 í máli nr. 575/2012. Í dómi héraðsdóms, sem staðfestur var í Hæstarétti, var sérstaklega tekið fram að ábyrgðaraðili hefði sýnt af sér tómlæti með því að hafa ekki haft uppi athugasemdir fyrir en sex árum eftir að hann gekkst í ábyrgðina.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili sjálfskuldarábyrgð þá sem sóknaraðili gekkst í til tryggingar áður nefndu skuldabréfi nr. 2 gilda og beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Varðandi skuldabréf nr. 3 þá liggi fyrir að greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna lántöku skuldara. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og hafi þannig gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Í málinu liggi einnig fyrir að sóknaraðili hafi ritað undir skjal merkt: „*Niðurstæða greiðslumats*“, dags. 4. júní 2008, en þar hafi komið fram að niðurstæða greiðslumats hafi bent til þess að lántakandi hafi getað efnt skuldbindingar sínar. Þá hafi komið fram að meira en

helmingi lánsupphæðarinnar yrði varið til greiðslu á skuldum lántaka hjá sparisjóðnum. Samkvæmt skjalinu hafi sóknaraðili jafnframt ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „*Sjálfskuldarábyrgðaramaður/menn og/eða veðsali staðfesta með undirritun sinni að hann/þeir hafi fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.*“ Í málinu liggi jafnframt fyrir skjal merkt: „*Lánsumsókn/greiðslumat*“ en þar hafi umsækjandi lánsins með undirskrift sinni veitt sparisjóðnum heimild til að kynna ábyrgðarmönnum niðurstöður greiðslumats. Umsækjandi lánsins hafi einnig lýst því yfir að allar upplýsingar sem hún hafi skráð á skjalið séu réttar. Þar komi jafnframt fram að andvirði lánsins hafi verið varið til greiðslu á skuldabréfum og yfirdrætti á tékkareikningum, en rétt sé að geta þess að sóknaraðili hafi verið í sjálfskuldarábyrgð fyrir allt að kr. 600.000 á síðastgreindum yfirdrætti samkvæmt sjálfskuldarábyrgðaryfirlýsingu útgefinni 6. september 2007. Í fylgiskjali með greiðslumati, dags. 27. maí 2008, hafi verið að finna upplýsingar um forsendur greiðslumatsins en af því hafi meðal annars mátt ráða að skuldabréf hafi haldist óbreytt frá því fyrir umrædda lánveitingu. Af framangreindu megi ráða að með umræddri lántöku hafi verið stefnt að því að létta mánaðarlega greiðslubyrði umsækjanda með einu láni til langs tíma í stað fjögurra eldri lána á óhagstæðari vöxtum og hafi sóknaraðili verið meðvitaður um það.

Með vísan til þessa telur varnaraðili að forveri F hafi í öllum atriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 við framangreinda lánveitingu.

Í kvörtuninni hafi einnig verið gerðar athugasemdir við að skuldari staðfesti hvergi sannleiksgildi niðurstöðu greiðslumatsins og að sóknaraðili hafi ekki munað eftir að sér hafi verið kynnt niðurstaða greiðslumatsins. Líkt og að framan greinir hafi sóknaraðili staðfest með undirritun sinni á skjalið „*Niðurstaða greiðslumats*“ að honum hafi verið kynnt jákvæð niðurstaða matsins. Þá hafi umsækjandi lánsins veitt sparisjóðnum heimild til að kynna ábyrgðarmönnum niðurstöður greiðslumats með undirritun sinni á skjalið „*Lánsumsókn/greiðslumat*“. Að öðru leyti vísar varnaraðili hvað þetta varðar til umfjöllunar um skuldabréf nr. 1.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili sóknaraðila hvorki hafa sýnt fram á að umrætt greiðslumatið hafa verið rangt né að ekki hafi verið farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga að öðru leyti við framangreinda lánveitingu. Varnaraðili mótmælir því öllum fullyrðingum sóknaraðila og telur að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að fyrir hendi séu forsendur til að víkja til hliðar ábyrgðarskuldbindingu hans á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Framangreindu til viðbótar telur varnaraðili kröfu sóknaraðila um ógildingu framangreindrar ábyrgðaryfirlýsingar fallna niður vegna tómlætis af hans hálfu. Sóknaraðili hafi ritað undir umrætt skuldabréf sem sjálfskuldarábyrgðaraðili 5. júní 2008 og hafi fyrst gert athugasemdir við ábyrgðaryfirlýsinguna í febrúar 2014 eða tæpum sex árum eftir að sóknaraðili gekkst í umrædda ábyrgð. Sóknaraðili hafi móttakið bréf frá varnaraðila, dags. 1. janúar 2012, 5. janúar 2013 og 31. desember 2013, með yfirliti yfir ábyrgðir sínar á skuldum annarra þar sem umrædd ábyrgðarskuldbinding hafi verið tiltekin. Engar athugasemdir hafi verið gerðar af hálfu sóknaraðila í kjölfarið um gildi ábyrgðarinnar. Varnaraðili vísar framangreindu til stuðnings til dóms Hæstaréttar frá 7. mars 2013 í máli nr. 575/2012. Í dómi héraðsdóms, sem staðfestur var í Hæstarétti, hafi sérstaklega verið tekið fram að ábyrgðaraðili hefði sýnt af sér tómlæti með því að hafa ekki haft uppi athugasemdir fyrir en sex árum eftir að hann gekkst í ábyrgðina.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili sjálfskuldarábyrgð þá sem sóknaraðili gekkst í til tryggingar áður nefndu skuldabréfi nr. 3 gilda og beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að ógildingu á sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila á skuldabréfum nr. 1, nr. 2 og nr. 3.

Þegar sóknaraðili gekkst í sjálfskuldarábyrgð á umræddum skuldabréfum var í gildi samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, og ekki er umdeilt að upphaflegur lánveitandi var aðili að samkomulaginu. Bar honum því að fullnægja þeim skyldum sem á honum hvíldu samkvæmt samkomulaginu.

Samkomulagið tekur meðal annars til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins.

Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en 1.000.000 kr.

Í 4. gr. samkomulagsins er fjallað um upplýsingagjöf til ábyrgðarmanns áður en til skuldaábyrgðar er stofnað. Ákvæðið felur í sér að greiðslumat skuli gert á greiðanda og að ábyrgðarmanni gefist færi á að kynna sér matið.

Í 1. mgr. 4. gr. samkomulagsins er kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar og með undirritun lánsútsóknar eða annarra gagna sem fyllt eru út í tengslum við afgreiðsluna skal ábyrgðarmaður staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir.

Í 2. mgr. 4. gr. samkomulagsins ræðir um hvernig ábyrgðarmaður skal með undirritun sinni staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklingsins og staðfesta sérstaklega ef það á við að honum sé kunnugt um að ráðstafa eigi meira en helmingi lánsfjárhæðar til uppgreiðslu eldri lána.

Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Ef niðurstaða greiðslumats bendir til að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Fyrir liggur að varnaraðili framkvæmdi greiðslumöt í umrædd skipti og uppfyllti þannig lágmarksskilyrði 3. gr. samkomulagsins að því leyti.

Sóknaraðili byggir á því að forsendur og niðurstöður á greiðslumötum skuldara á umræddum þremur skuldabréfum, séu rangar. Óhjákvæmilegt er að fjalla sérstaklega um gildi ábyrgða á hverju skuldabréfanna þriggja fyrir sig.

Hvað varðar skuldabréf nr. 1, ritaði sóknaraðili undir yfirlýsingu þess efnis að greiðslumat skuldara væri fullnægjandi fyrir sig og að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklinga um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila hjá Landsbankanum á umræddu skuldabréfi. Með þessum hætti var sóknaraðila kynnt að

greiðslumatið hefði verið gert, en það væri undir honum sjálfum komið hvort hann óskaði eftir að sjá það áður en hann gekkst í sjálfskuldarábyrgð fyrir skuldabréfinu. Sóknaraðili hefur ekki fært fram gögn því til stuðnings að útgefandi skuldabréfsins hafi rekið bifreið eða haft kostnað af húsnæði, við útgáfu skuldabréfsins, né sýnt fram á að lánveitandanum hafi mátt vera það ljóst, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 575/2012. Í dómnum var talið að ætluð röng forsenda í greiðslumati þess efnis að ekki hefði verið tekið tillit til húsnæðiskostnaðar lántaka hefði ekki verið þess eðlis að forvera Landsbanka hf. yrði um hana kennt. Má heimfæra forsendur dómsins að miklu leyti til atvika hvað þetta skuldabréf varðar.

Með vísan til ofangreinds verður kröfu sóknaraðila um ógildingu ábyrgðar hans samkvæmt skuldabréfi varnaraðila nr. 1, hafnað.

Verður næst vikið að ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. 2. Röksemdir varðandi skuldabréf 1 um þýðingu yfirlýsinga sóknaraðila hafa sömu þýðingu varðandi þetta skuldabréf.

Sóknaraðili telur að laun skuldara hafi verið hækkuð um 7.000 kr. til að geta sýnt fram á jákvæða greiðslugetu. Er ekki unnt að hafna því fyrirvaralaust sem röngu að umrædd hækkun hafi verið raunveruleg, án þess að sóknaraðili hafi stutt þá fullyrðingu gögnum. Burtséð frá 7.000 kr. tekjuhækkun hefði greiðslumatið samt sem áður verið jákvætt um 2.532 kr. og verður því greiðslumati ekki hnekk á þessum forsendum einum.

Heimfæra má dóm Hæstaréttar í máli nr. 141/2012 að miklu leyti til atvika hvað þetta skuldabréf varðar en í dómnum var það ekki talin skyldu lánveitanda að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats. Á hinn bóginn var ábyrgðarmanni með skjali um niðurstöðu greiðslumats bent á þann möguleika að kynna sér niðurstöðu þess að fengnu samþykki aðalskuldara. Greiðslumat fór fram og var ábyrgðarmanni með skjalinu kynnt jákvæð niðurstaða greiðslumats, jafnframt því sem tilgreint var að slík niðurstaða fæli ekki í sér tryggingu fyrir því að aðalskuldari gæti efnt skyldur sínar. Ekki var fallist á með ábyrgðarmanni að á lánveitanda hafi hvílt sú skylda að geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg ábyrgðarmanni rúmum fimm árum síðar.

Af dómnum má því draga þá ályktun að það virðist m.a. skipta máli hvort ábyrgðarmanni var bent á þann möguleika að kynna gögn að baki greiðslumati. Þar sem sóknaraðili telur að niðurstaða greiðslumats hafi verið ákvörðunarástæða fyrir því að hann samþykkti að gangast í ábyrgð, þá verður að telja að honum hafi borið að kynna sér niðurstöðu matsins þar sem hann hafði aðgang að því og forsendum þess.

Sóknaraðili telur einnig að skuldari hafi hvergi staðfest sannleiksgildi niðurstöðu greiðslumatsins. Í samkomulaginu um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga er ekki kveðið á um að skuldari þurfi að samþykkja greiðslumat eða staðfesta sannleiksgildi þess. Einnig er ekki kveðið á um skyldu lánveitanda til að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats. Í 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins segir að ábyrgðarmaður skuli geta kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það.

Í dómi Hæstaréttar í máli nr. 575/2012 lá fyrir að greiðslumat hafði verið framkvæmt. Það hafði hins vegar ekki verið kynnt ábyrgðarmanni sem hafði þó kynnt sér efni upplýsingabæklings um persónuábyrgðir og veðsetningar þriðja aðila. Byggt var á því sjónarmiði í umræddum dómi að með undirritun ábyrgðarmanns á veðskuldabréfið staðfesti hann að hafa kynnt sér upplýsingabæklings lánveitandans,

en þar með átti honum að vera kunnugt um að greiðslumat hefði verið gert. Matið hefði verið kynnt áfrýjanda með þessum hætti en jafnframt hafi það verið undir honum sjálfum komið hvort hann óskaði eftir að sjá það áður en hann veitti samþykki við veðsetningu fasteignar sinnar.

Þegar virtar eru fyrirbyggjandi upplýsingar um þau lán sem greiða átti upp með þessu nýja láni, er alls ekki útilokað að útreikningarnir í greiðslumatinu á því hve lítið greiðslubyrðin hækkaði við útgáfu þess, fái staðist. Af framangreindu verður því talið að engin gögn hafi verið lögð fram sem sýna að skuldari hafi ekki átt að standast greiðslumatið og verður því ekki hnekkt. Þar sem sóknaraðili hafði aðgang að greiðslumati og þeim gögnum sem lágu að baki því, þá verður að telja að sóknaraðili beri hallann af því að hafa ekki skoðað gögnin áður en hann undirritaði umrædda sjálfskuldarábyrgð.

Með vísan til ofangreinds verður kröfu sóknaraðila um ógildingu ábyrgðar hans samkvæmt skuldabréfi varnaraðila nr. 2, hafnað.

Verður því næst vikið að skuldabréfi nr. 3. Röksemdir varðandi skuldabréf 1 um þýðingu yfirlýsinga sóknaraðila hafa sömu þýðingu varðandi þetta skuldabréf.

Sóknaraðili telur að greiðslugeta aðalskuldara vegna lántöku hjá forvera F hefði átt að vera neikvæð, en ekki jákvæð líkt og komi fram í greiðslumati bankans. Af framlögðum gögnum í málinu er ljóst að andvirði nýja lánsins var varið til greiðslu á tveimur skuldabréfum og yfirdrætti á tveimur tékkareikningum. Samkvæmt upplýsingum varnaraðila var stefnt að því með umræddri lántöku að létta mánaðarlega greiðslubyrði með einu láni til langs tíma, í stað fjögurra eldri lána á óhagstæðari vöxtum. Sóknaraðili ritaði undir skjalið „Niðurstæða greiðslumats“ þar sem fram kom að meira en helmingi lánsupphæðar yrði varið til greiðslu á skuldum lántakanda hjá sparisjóðnum ásamt því að tiltekið var á skjalinu „Lánsúmsókn / greiðslumat“ á hverju andvirði lánsins yrði varið til greiðslu á. Að þessu virtu verður ekki talið að niðurstöðu greiðslumatsins hafi verið hnekkt. Hlaut sóknaraðila að vera það ljóst að láninu væri ætlað að koma í stað eldri lána.

Með vísan til ofangreinds verður kröfu sóknaraðila um ógildingu ábyrgðar hans samkvæmt skuldabréfi varnaraðila nr. 3, hafnað.

Með vísan til alls framangreinds verður talið að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að greiðslumötin hafi verið efnislega röng. Sóknaraðili hefur ekki lagt fram nein gögn um fjárhagsaðstæður skuldans sem hafa bent til þess að greiðslumötin hafi verið ranglega unnin eða ranglega reiknuð eða gert sennilegt að skuldarnir hefðu ekki átt að standast greiðslumöt samkvæmt þeim viðmiðunum sem lagðar hafi verið til grundvallar í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Því verður að telja að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember hafi verið fylgt við umræddar lánveitingar. Þegar atvik málsins eru metin heildstætt verður það ekki talið ósanngjarnt af varnaraðila að byggja á ábyrgðaryfirlýsingunum þar sem ekkert liggur fyrir um að niðurstöður á greiðslumötunum hafi verið rangar. Í ljósi alls framangreinds eru því ekki fyrir hendi forsendur í máli þessu til að víkja sjálfskuldarábyrgðum sóknaraðila til hliðar, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa. Verður kröfu sóknaraðila um ógildingu á sjálfskuldarábyrgðum því hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um ógildingu á ábyrgð hans á skuldabréfum 1, 2 og 3 til F, er hafnað.

Reykjavík, 27. febrúar 2015.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason